

Mandat for hurtigarbeidende arbeidsgruppe for rimelig betaling for kunstnere

Norge har en godt utviklet kulturell infrastruktur over hele landet. Kunst- og kulturinstitusjonene er ikke bare viktige som produksjons- og visningsarenaer og møteplasser, men også som oppdragsgivere for kunstnere. I tråd med målene i Hurdalsplattformen vil regjeringen styrke kunstnerøkonomien. Regjeringens utgangspunkt er at kunstnere er arbeidsfolk, også når de er oppdragstakere. Det er vesentlig at de får rimelig betalt for den jobben de gjør. Kunstneres økonomi og arbeidsvilkår står derfor sentralt i arbeidet med ny stortingsmelding om kunstnerpolitikken (kunstnermeldingen).

En av ambisjonene i meldingen er at kunstnere skal få rimelig betalt for kunstnerisk arbeid som produksjon, oppdrag og formidling. I forlengelsen er det et mål at kunstnerpolitikken skal bidra til at kunstnere får rimelig betaling når de engasjeres ved statlig finansierte institusjoner og i statlige tilskudd til produksjon og formidling av kunst og kultur.

Bakgrunn

Åndsverkloven § 69 slår fast retten til rimelig vederlag ved overdragelse av rettigheter. Bestemmelsen skal motvirke for lave vederlag når kunstnere er i en svakere forhandlingsposisjon enn sine avtalemotparter. Videre åpner Europakommisjonens nye retningslinjer for at selvstendig næringsdrivende uten ansatte kan forhandle kollektivt om arbeidsforhold og betingelser. Det foreligger med andre ord et juridisk rammeverk som skal bidra til rimelig betaling for kunstneres arbeid. Likevel kan det i praksis være vanskelig for kunstnere å oppnå rimelig betaling.

Verdisettelse av kunst kan være en krevende øvelse. Dette gjelder også for fastsettelse av honorar for kunstnerisk arbeid som produksjon, oppdrag og formidling, særlig der det først skapes og produseres for deretter å framføres/vises, eksempelvis ved en utstilling. I mange tilfeller er det opp til hver enkelt kunstner å forhandle frem vilkår for honorar.

Kultur- og likestillingsdepartementet erfarer at det eksisterer ulike praksiser for honorering av kunstnere, som varierer mellom de ulike kunstfeltene. Departementet ønsker derfor å nedsette en arbeidsgruppe som skal utarbeide forslag om veiledende prinsipper for fastsettelse av rimelig betaling for kunstnerisk arbeid som produksjon, oppdrag og formidling. Prinsippene begrenses til statlig finansierte institusjoner og i statlige tilskudd til produksjon og formidling av kunst og kultur. Arbeidsgruppen skal ta utgangspunkt i følgende problemstillinger:

Aktuelle problemstillinger

- Hvordan og på hvilken bakgrunn bør/kan rimelig betaling fastsettes?
- Kan det utarbeides felles prinsipper for rimelig betaling på tvers av kunstfeltene?
- Hvilke økonomiske og administrative konsekvenser vil prinsippene om rimelig betaling til kunstnere kunne få for institusjoner og offentlig finansierte tilskuddsordninger?

Arbeidsgruppen kan også se på andre problemstillinger og gi innspill om andre eventuelle tiltak som kan bidra til å styrke kunstnerens posisjon innenfor institusjonenes, tilskuddsordningenes og statlige gjeldende økonomiske rammer. Arbeidsgruppens arbeid skal avgrenses mot lønn og ansettelsesforhold, samt områder hvor betaling forhandles kollektivt. Prinsippene skal være i tråd med konkurranselovgevingen og EØS-regelverket.

Arbeidsgruppen ble satt ned 1. desember 2022 og skal levere sin rapport innen 1. april 2023.

Relevante referanser

Heian, Mari Torvik, Knut Løyland og Per Mangset. (2008): *Kunstnerens aktivitet, arbeids- og inntektsforhold, 2006*. Bø: Telemarksforskning-Bø
[Kunstnerens aktivitet, arbeids- og inntektsforhold, 2006 | Telemarksforskning](#)

Heian, Mari Torvik, Knut Løyland og Bård Kleppe. (2015): *Kunstnerundersøkelsen 2013. Kunstnerens inntekter*. TF - rapport nr. 350. Bø: Telemarksforskning
[Kunstnerundersøkelsen 2013 | Telemarksforskning](#)

Kunstnerundersøkelsen 2019, kommer tidlig 2023

Kleppe, Bård og Askvik, Tanja (2021). *Kunstnerne og koronapandemien*. Kulturrådet og Norsk filminstitutt
[Gjenoppbygging av kultursektoren - delrapport desember 2021 - Publikasjoner - kulturradet.no](#)

Konstnär - oavsett villkor (SOU 2018:23)
[Konstnär - oavsett villkor? SOU 2018:23 \(regeringen.se\)](#)

Skarstein m.fl (2015). *Kunstens autonomi og kunstens økonomi*. Utvalgsrapport
[Kunstens autonomi og kunstens økonomi \(regjeringen.no\)](#)

Paying the Artist (2020). The Arts Council Ireland
[Paying the Artist \(Single Page - EN\).pdf \(artscouncil.ie\)](#)